

Phân tích đặc sắc nghệ thuật của bài thơ Khi con tu hú - Tố Hữu

Đề bài:

Phân tích đặc sắc nghệ thuật của bài thơ Khi con tu hú của nhà thơ Tố Hữu

1. Các ý chính cần triển khai

- Thể thơ lục bát uyển chuyển, tự nhiên.
- Hình ảnh thơ gần gũi, giản dị mà giàu sức gợi, chuyển đổi tinh tế, khi thì trong sáng, tươi vui, khi thì dằn vặt, u uất.
- Giọng điệu thơ tự nhiên, dạt dào cảm xúc.
- Chi tiết nghệ thuật “tiếng chim tu hú” là một sáng tạo độc đáo, giàu ý nghĩa và sức gợi, tạo điểm nhấn cho bài thơ.

Tham khảo thêm: Cảm nhận 6 câu thơ đầu bài Khi con tu hú của Tố Hữu

2. Dàn ý chi tiết Phân tích đặc sắc nghệ thuật của bài thơ Khi con tu hú

a. Mở bài

Giới thiệu tác giả Tố Hữu và bài thơ “Khi con tu hú”: Bài thơ “Khi con tu hú” của nhà thơ Tố Hữu là một trong những bài thơ hay và đặc sắc nhất được ra đời trong thời gian tác giả bị giam tù.

b. Thân bài

- Giới thiệu về đặc sắc nghệ thuật của bài thơ:
 - + Tố Hữu là một nhà thơ lớn của Việt Nam, thơ văn của ông có sức ảnh hưởng sâu rộng tới nền văn học nước nhà.
 - + Trong thơ của Tố Hữu, ẩn chứa những nét riêng độc đáo của một thi nhân nổi tiếng Việt Nam
 - + Bài thơ “Khi con tu hú” của ông với những đặc sắc nghệ thuật đã phần nào thể hiện được phong cách và nghệ thuật thơ của Tố Hữu.
- Nghệ thuật miêu tả và trí tưởng tượng của nhà thơ:

+ Cách tưởng tượng của nhà thơ cho thấy sức sống và sinh khí của mùa hè đang trời dậy mãnh liệt,

+ Không hề thấy bóng dáng của người tù bị giam cầm trong nhà lao mà chỉ thấy hình ảnh con người đứng giữa trời đất bao la, khoáng đạt tận hưởng không gian rộng lớn.

- Nghệ thuật kết hợp không gian:

+ Dưới ngòi bút và sự tưởng tượng của nhà thơ, bức tranh mùa hè có tiếng ve râm ran, có sân ngô phơi vàng, bầu trời xanh cao rộng và tiếng sáo diều vi vu.

+ Đó là một bức tranh có cảnh gần – xa, cảnh cao – thấp và tràn ngập màu sắc, âm thanh. Đó quả là những vần thơ đẹp, đầy mộng tưởng tình tứ

c. Kết bài

Ý nghĩa của đặc sắc nghệ thuật đối với bài thơ: Hai khung cảnh với những cảnh vật khác nhau đã tạo ra sự dồn nén, đẩy niềm khát khao tự do của người tù cộng sản lên đỉnh điểm. Bài thơ để lại những tiếng kêu vang vọng trong lòng người đọc, đó chính là tiếng chim tu hú và tiếng thân uất hận của nhà thơ

3. Bài văn mẫu Phân tích đặc sắc nghệ thuật của bài thơ Khi con tu hú - Tố Hữu

Bài tham khảo 1

Bài thơ “Khi con tu hú” của nhà thơ Tố Hữu là một trong những bài thơ hay và đặc sắc nhất được ra đời trong thời gian tác giả bị giam tù. Bài thơ ra đời là tiếng lòng và tâm trạng của người chiến sĩ cộng sản khao khát cuộc sống tự do, tung hoành ngang dọc. Bài thơ đã cho người đọc cảm nhận một bức tranh mùa hè tươi sáng và rực rỡ sắc màu, âm thanh, đồng thời là tình yêu thiên nhiên, cuộc đời của tác giả.

Có thể nói, Tố Hữu là một nhà thơ lớn của Việt Nam, thơ văn của ông có sức ảnh hưởng sâu rộng tới nền văn học nước nhà. Chính vì vậy trong thơ của Tố

Hữu, ẩn chứa những nét riêng độc đáo của một thi nhân nổi tiếng Việt Nam. Bài thơ “Khi con tu hú” của ông với những đặc sắc nghệ thuật đã phần nào thể hiện được phong cách và nghệ thuật thơ của Tố Hữu.

“Khi con tu hú gọi bầy

Lúa chiêm đang chín, trái cây ngọt dần”

Tác giả tuy đang ở trong tù nhưng lại vẽ ra một cảnh tượng như đang đứng ở đầu làng quê yên bình, có cánh đồng lúa và có vườn cây trái. Có thể thấy, cách tưởng tượng của nhà thơ cho thấy sức sống và sinh khí của mùa hè đang trỗi dậy mãnh liệt, có tiếng chim nô nức gọi nhau, có lúa đang chín vàng cánh đồng và có mùi thơm của hoa trái. Không hề thấy bóng dáng của người tù bị giam cầm trong nhà lao mà chỉ thấy hình ảnh con người đứng giữa trời đất bao la, khoáng đạt tận hưởng không gian rộng lớn.

“Vườn râm dậy tiếng ve ngân...

Đôi con diều sáo lộn nhào tầng không”

Dưới ngòi bút và sự tưởng tượng của nhà thơ, bức tranh mùa hè có tiếng ve râm ran, có sân ngô phơi vàng, bầu trời xanh cao rộng và tiếng sáo diều vi vu. Đó là một bức tranh có cảnh gần – xa, cảnh cao – thấp và tràn ngập màu sắc, âm thanh. Đó quả là những vần thơ đẹp, đầy mộng tưởng tình tứ.

“Ta nghe hè dậy bên lòng

Mà chân muốn đạp tan phòng hè ôi!”

Câu thơ đã phản ánh rõ thực tại trong nhà tù của tác giả, mùa hè tươi đẹp bỗng biến mất, chỉ còn lại mùa hè oi bức, ngột ngạt khiến cho tác giả muốn “đạp tan phòng”. Đến lúc này, tâm trạng nhà thơ đã bị biến đổi, uất ức và bức dọc vì phải chịu cảnh giam cầm, chưa thoát khỏi được chốn lao tù:

“Ngột làm sao, chết uất thôi

Con chim tu hú ngoài trời cứ kêu!”

Tóm lại có thể thấy, mọi cảm xúc và tâm trạng của nhà thơ đều được bắt nguồn từ tiếng chim tu hú kêu, ở những thời điểm khác nhau, tiếng chim đã khiến tâm trạng tác giả có những biến chuyển khác nhau. Và nghệ thuật đặc sắc của bài thơ chính là sự kết hợp hài hòa của không gian, giữa bên trong và bên ngoài lao tù. Hai khung cảnh với những cảnh vật khác nhau đã tạo ra sự dồn nén, đầy niềm khát khao tự do của người tù cộng sản lên đỉnh điểm. Bài thơ để lại những tiếng kêu vang vọng trong lòng người đọc, đó chính là tiếng chim tu hú và tiếng than uất hận của nhà thơ.

Bài tham khảo 2

Khi con tu hú gọi bầy

Lúa chim đang chín, trái cây ngọt dần.

Ta tưởng như hai câu thơ này không phải bay lên từ mái nhà tù mà đang tuôn ra từ cây bút đứng đầu một làng quê thật đẹp, có cánh đồng lúa, có cây quả chín vào mùa hè như vải, nhãn...

Cái sinh khí của mùa hè đang dậy lên mãnh liệt. Con chim hay ăn quả ngọt tíu tít gọi nhau, lúa chiêm đang chuyển từ màu xanh sang màu vàng và trên cây một hương vị ngọt ngào đang theo nắng, sương mà rót vào quả chuyển chất chua thành ngọt!

Lạ nữa là những câu thơ dưới đây vẫn chưa có cái bóng dáng gì về hoàn cảnh của người làm thơ đang ở trong tù, mà như ai đó đứng ngoài ánh sáng mới quan sát được cảnh vật mùa hè đang xao động trong một không gian rộng lớn:

Vườn râm dậy tiếng ve ngân

Bắp rây vàng hạt, đầy sân nắng đào

Trời xanh càng rộng càng cao

Đôi con diều sáo lộn nhào tầng không.

Sức sống của mùa hè, dưới ngòi bút của nhà thơ là bức tranh phong cảnh của nông thôn ở độ dạt dào!

Tiếng ve ngân râm ran ở một cây nào đó, trước một sân phơi màu vàng ngô, lúa. Trời vào buổi sáng nên có nhiều tiếng chim kêu và ánh nắng còn non lửa mặt trời nên thành một thứ nắng dào: vàng hạt. Đó là trên mặt đất. Còn cái vòm trời cao rộng ngất nghe kia thì có đôi con diều sáo chao đảo lộn nhào bên nhau... Như thế là bức tranh có cảnh gần cảnh xa, dưới thấp, trên cao, có màu xanh lục diệp của lá cây, màu vàng của bắp, màu ‘nắng dào’ của trời và ngập tràn ánh sáng cho đôi con diều tung hoành trong không gian.

Ôi! Những vần thơ thật là đẹp, tình tứ, đậm đà biết bao...

Nhưng đến mấy câu thơ này thì những cảnh đẹp, những sinh lực, những ngọt ngào bỗng biến mất chỉ còn để lại một mùa hè oi bức, ngọt ngọt mà nhà thơ người tù chỉ muốn co chân đạp thật mạnh cho gian phòng tan ra:

Ta nghe hè dậy bên lòng

Mà chân muốn đạp tan phòng hè ôi!

Thì ra, trên kia nhà thơ ngồi trong tù tưởng tượng ra cái thiên nhiên như mình đang nghĩ đến. Đó lẽ dĩ nhiên là tâm hồn thoát khỏi song sắt mà thôi.

Thực trạng thì nhà thơ đang ở tù, đang bị bức bối, thế mà những vần thơ trên đây vẫn cụ thể, sống động.

Lạ thay ở chỗ thiên nhiên bên ngoài thì rục rờ vẫy gọi, mà thực tế bên trong thì bị nhốt trong những bức tường vô cùng lạnh. Nếu mùa hè đã mang lại chút gì đó để hồn thơ vang vọng được với đất trời, thì mùa hè lại làm nhà thơ:

Ngột làm sao, chết uất thôi

Con chim tu hú ngoài trời cứ kêu.

Cảm xúc của nhà thơ bắt đầu bối rối, ngọt ngọt đến tận cùng vì vẫn là: Con chim tu hú ngoài trời cứ kêu.

Nghệ thuật đặc sắc của bài thơ là sự kết cấu hai tầng của không gian, (ngoài trời, trong tù) hai cảnh vật đối lập nhau, sự bung ra với sức dồn nén làm bật ra niềm khao khát tự do của người chiến sĩ trẻ trên cái nền của mùa hè đầy sinh lực.

Nếu không có một tâm hồn hoà quyện với thiên nhiên làm sao có thể miêu tả một mùa hè như vậy. Bài thơ để lại cho người đọc hai tiếng kêu: tiếng kêu của con chim tu hú và tiếng thét uất hận có tính chất phản kháng trong niềm khao khát tự do của người tù.

Trên đây VnDoc đã tổng hợp các bài văn mẫu Phân tích đặc sắc nghệ thuật của bài thơ Khi con tu hú - Tố Hữu cho các bạn tham khảo ý tưởng khi viết bài. Ngoài ra các bạn có thể xem thêm chuyên mục [Soạn văn 8](#) mà VnDoc đã chuẩn bị để học tốt hơn môn [Ngữ văn lớp 8](#) và biết cách [soạn bài lớp 8](#) các [Tác giả - tác phẩm Ngữ văn 8](#) trong sách Văn tập 1 và tập 2. Mời các em học sinh, các thầy cô cùng các bậc phụ huynh tham khảo.

Các bài liên quan đến tác phẩm:

- [Soạn bài lớp 8](#)
- [Soạn Văn Lớp 8 \(ngắn nhất\)](#)
- [Văn mẫu lớp 8: Phân tích bài thơ Khi con tu hú của Tố Hữu](#)
- [Tâm trạng người chiến sĩ cách mạng trong bài thơ Khi con tu hú của nhà thơ Tố Hữu](#)